

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Leksykologia i leksykografia**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-LiL-36hws2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie
5. Poziom studiów: I
6. Profil studiów: ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): III
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: **30 h CW**
9. Liczba punktów ECTS: 2
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: dr hab. Krzysztof Skibski, prof. UAM, kskibski@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:
  - przekazanie niezbędnej wiedzy z zakresu leksykologii i leksykografii oraz wiedzy dotyczącej podstawowej literatury przedmiotu,
  - rozwinięcie umiejętności wyszukiwania danych do analizy filologicznej z zasobów leksykograficznych,
  - wyrobienie umiejętności krytycznego czytania słowników językowych,
  - rozwinięcie umiejętności prowadzenia dyskusji, argumentowania sądów, a także wypracowanie precyzji analitycznej, szczególnie terminologicznej,
  - wyrobienie umiejętności leksykograficznego opisu jednostki językowej,
  - rozwinięcie umiejętności wykorzystania wyspecjalizowanych zasobów sieciowych w pracy filologa,
  - propagowanie wartości tradycyjnej filologii opartej na źródłach drukowanych, jak również wartości wyspecjalizowanych zasobów sieciowych i e-narzędzi w pracy filologa.
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): brak
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EU_01	definiuje podstawowe terminy dotyczące leksykologii i leksykografii;	HS_W03
EU_02	wyjaśnia podstawowe aspekty związane z semantyczną refleksją nad językiem;	HS_W05, HS_U01
LiL_03	objaśnia relacje leksykalne między leksemami;	HS_U01
EU_04	korzysta z podstawowych słowników polszczyzny oraz w elementarny sposób scharakteryzować ich specyfikę;	HS_W09
EU_05	umie podjąć próbę krytycznej oceny słownika jednojęzycznego z odniesieniem do zagadnień metaleksykograficznych;	HS_U07
EU_06	potrafi zredagować zróżnicowane artykuły hasłowe dotyczące różnych odmian polszczyzny współczesnej;	HS_U02, HS_U04, HS_K07
EU_07	korzysta ze słowników dostępnych w sieci, słowników elektronicznych oraz z zasobów korpusów sieciowych;	HS_W10, HS_U12
EU_08	umie charakteryzować język w kategoriach społecznych, komunikacyjnych, wykazując przy tym elementarną wrażliwość na kwestię złożonej zależności między sferą znaczeń a zjawiskiem interpretacji świata za pomocą języka.	HS_U08, HS_K01

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu:

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
W świecie znaków konwencjonalnych – znaczenie wyrazów: pojęcie znaku, znaki językowe i ich cechy, problem znaczenia w języku, opis znaczenia znaków językowych.	EU_01, EU_04
Wprowadzenie do leksykografii: pojęcie leksykografii, leksykologia a leksykografia, elementy opisu leksykograficznego, dobór materiału leksykograficznego, makrostruktura słownika.	EU_01, EU_04
Model opisu leksykograficznego – definicja: problem definiowania w słowniku, rodzaje definicji słownikowych.	EU_01, EU_02,
Model opisu leksykograficznego – składniki artykułu hasłowego: mikrostruktura słownika.	EU_01,
Relacje leksykalne : polisemia, synonimia, antonimia, hiperonimia, hiponimia, meronimia.	EU_01, EU_02, EU_03
Język jako narzędzie opisu oraz interpretacji świata i kultury: językowy obraz świata, wartościowanie w języku, metafory, metonimie.	EU_02, EU_06, EU_08
Historia zapisana w słowach: słowniki historyczne i etymologiczne polszczyzny.	EU_04, EU_05
Od frazeologii do idiomatyczności: podstawowe pojęcia z zakresu teorii frazeologii, prezentacja i krytyczne omówienie najważniejszych słowników frazeologicznych polszczyzny.	EU_03, EU_05,
Zróżnicowanie terytorialne, stylowe i socjalne polszczyzny: prezentacja wybranych słowników prezentujących polszczyznę zakresowo ograniczoną (w wersji tradycyjnej i on-line).	EU_05
E-słowniki, słowniki on-line i korpusy języka polskiego: wybrane słowniki elektroniczne i internetowe, Narodowy Korpus Języka Polskiego, korpusy: IPI-PAN, PELCRA, PWN.	EU_07
Polszczyzna wśród języków Europy i świata: rodzina językowa, liga językowa, prezentacja indoeuropejskiej rodziny językowej i europejskiej ligi słownikowej.	EU_01, EU_08

5. Zalecana literatura:

- Bańko M., *Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa. Studia o słowniku jednojęzycznym*, Warszawa 2001
  - Bartmiński J. (red.), *Współczesny język polski*, wyd. II popr., Lublin 2001
  - Grzegorzczkowska R., *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2008
  - Piotrowski T., *Zrozumieć leksykografię*, Warszawa 2001
  - Żmigrodzki P., *Wprowadzenie do leksykografii polskiej*, wyd. II uzupełn., Katowice (wyd. III rozszerzone, Katowice 2009) 2005
- Zob. także www.kjp.amu.edu.pl.

Dla usprawnienia procesu dydaktycznego skonstruowano kurs na platformie e-learningowej Moodle (dostęp dla uczestników zajęć) <http://maius89.maius.amu.edu.pl>

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	X
Praca z tekstem	

Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	X
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śnieżowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	X
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne):

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu							
	EU_01	EU_02	EU_03	EU_04	EU_05	EU_06	EU_07	EU_08
Egzamin pisemny								
Egzamin ustny								
Egzamin z „otwartą książką”								
Kolokwium pisemne								
Kolokwium ustne								
Test	X	X	X	X		X	X	X
Projekt								
Esej								
Raport								
Prezentacja multimedialna								
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)								
Portfolio								
Opracowanie artykułu hasłowego na podstawie zasobów korpusowych i sieciowych					X			

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS:

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	5
	Czytanie wskazanej literatury	10
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	5
	Przygotowanie projektu	

	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

5,0 – bardzo dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym, wysoka świadomość relacji języka do kultury w odniesieniu do leksyki, wysoka kultura słowa,

4,5 – bardzo dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym,

4,0 – dobra wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do sproblematyzowanej pracy o charakterze filologicznym,

3,5 - dostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), sprawność w stosowaniu poznanych narzędzi do prac o charakterze filologicznym,

3,0 - dostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, akceptowalna umiejętność korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), umiejętność stosowania poznanych narzędzi prac o charakterze filologicznym,

2,0 – niedostateczna wiedza z zakresu leksykologii i leksykografii, brak umiejętności korzystania z podstawowych źródeł leksykograficznych (tradycyjnych i elektronicznych), brak umiejętności w stosowaniu poznanych narzędzi prac o charakterze filologicznym.